

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning.

Et vigtigt element i det foreliggende lovforslag er en række forslag til ændringer i udlændingeloven med henblik på effektivisering af asylsagsbehandlingen.

De fremsatte effektiviseringsforslag er en opfølgning af den beslutning om en væsentlig effektivisering af asylsagsbehandlingen, som blev truffet i forbindelse med vedtagelsen af ændringen af udlændingeloven i sommeren 1992, jf. lov nr. 482 af 24. juni 1992.

Det blev i den forbindelse forudsat, at de i forbindelse med loven vedtagne ændringer alene skulle udgøre et første led i bestræbelserne på en markant nedbringelse af sagsbehandlingstiden i asylsager. Dette er bl.a. uddybet i flertallets bemærkninger i Folketingets Retsudvalgs betænkning af 11. juni 1992 over lovforslaget.

Det må understreges, at de effektiviseringsforslag, som nu fremsættes, ikke er udtryk for en forringelse af de retssikkerhedsgarantier, der er knyttet til asylsagsbehandlingen.

Den grundstruktur, som siden vedtagelsen af udlændingeloven af 1983 har præget asylsagsbehandlingen, bliver ikke forrykket med dette lovforslag. Der foretages alene nogle opstramninger, hvor det retssikkerhedsmæssigt skønnes forsvareligt.

En række af de væsentlige processuelle regler for asylsagsbehandlingen bliver således bevaret med dette lovforslag. Dette gælder bl.a. Dansk Flygtningehjælps rolle i åbenbart grundløs-proceduren, retten til personligt fremmøde i Flygtningenævnet, retten til at få en advokat beskikket under flygtningegnævnbehandlingen og bevarelsen af Folketingets Ombudsmands kompetence til at påse udlændingemyndighedernes sagsbehandling. Det grundlæggende to-instansprincip, hvor Direktoratet for Udlændinge er 1. instans, og hvor det uafhængige domstolslignende organ, Flygtningenævnet, er 2. instans, ændres heller ikke.

Flere af forslagene om en effektivisering af asylsagsbehandlingen må tværtimod ses som udtryk for det særlige retssikkerhedshensyn, at et afslag på asyl, som – under iagttagelsen af de ovennævnte retssikkerhedsgarantier – er blevet meddelt en asylansøger, bør have karakter af en endelig afgørelse, hvis virkninger ikke kan udskydes ved at indgive ubegrundede anmodninger om genoptagelser eller klager til ombudsmanden. Hensynet til den enkelte asylansøger taler således for, at sagsbehandlingstiden gøres så kort som mulig. En meget lang sagsbehandling kan give stor usikkerhed og i værste fald traumer for asylansøgerne.

I dag tager det i gennemsnit lidt under to år (i 1993 i gennemsnit 600 dage) at få en asylsag tilendebragt, hvis sagen behandles efter det, der kaldes normal-procedure, det vil sige at asylspørgsmålet prøves dels af Direktoratet for Udlændinge dels af Flygtningenævnet.

Dette faktum gør det efter Indenrigsministeriets opfattelse påkrævet at sætte ind dels med ændrede lovregler, som kan medvirke til at effektivisere asylsagsbehandlingen, dels med en ressourcestyrkelse til de involverede myndigheder samt med en forbedret udnyttelse af de betydelige ressourcer, der allerede er tilstede.

På ressourcesiden vil Indenrigsministeriet bl.a. målrette ressourcer mod de steder i asylsystemet, hvor der er opstået sagspukler.

I kraft af et stærkt forbedret statistisk grundlag, der viser, hvilke dele af asylsagsbehandlingen der især tager tid, vil Indenrigsministeriet endvidere indsætte ressourcer med henblik på her at nedbringe sagsbehandlingstiden. Det gælder bl.a. sagsbehandlingen i åbenbart grundløs-proceduren. I relation til Flygtningenævnet kan der eventuelt blive tale om at arbejde med flere daglige nævnsmøder.

Med hensyn til regelændringer er det navnlig fundet påkrævet at sætte ind over for den ofte langstrakte »efterbehandlingsfase«, som er betegnelsen for den periode, der ligger efter, at en asylansøger har fået endeligt afslag på asyl og eventuelt på humanitær opholdstilladelse. Her forsøger asylansøgeren